

**NON.
NO.
NEIN.**

Say No!
Stop
violence
against
women

Nasilje nad ženskami izhaja iz njihovega neena-kopravnega položaja v družbi, ki se odraža v neenakomer-ni porazdelitvi družbene, politične in gospodarske moči med ženskami in moškimi. Je ena od najbolj razširjenih kr-šitev človekovih pravic našega časa in oblika diskriminacije, ki ženskam povzroča ali bi lahko povzročila fizične, spolne, psihične ali ekonomske posledice ali trpljenje ⁽¹⁾. Nasilje nad ženskami spodkopava njihovo dostojanstvo in integriteto ter družinam, skupnostim in družbam povzroča veliko škodo. Ocenjuje se, da je v EU vsaka tretja ženska (61 milijonov od 185 milijonov) po 15. letu starosti izkusila fizično ali spolno nasilje ali oboje ⁽²⁾.

Težko je oceniti dejanski obseg nasilja nad ženskami. Nasilje nad ženskami, o katerem še vedno premalo poročajo, ostaja stigmatizirano, kar pomeni, da se dejansko poroča le o majhnem deležu dejanskega stanja. V Sloveniji policiji zaupa samo nekaj več kot 60 % prebivalcev, kar je znatno manj kot v EU na splošno (več kot 70 %) ⁽³⁾.

Z indeksom enakosti spolov inštituta EIGE za leto 2015 je bilo ugotovljeno, da so tam, kjer ljudje bolj zaupajo pravosodnim institucijam, stopnje razkritega nasilja višje ⁽⁴⁾. Ocenjuje se, da je v Sloveniji 22 % žensk že izkusilo nasilje, kar je 11 % manj kot v EU na splošno ⁽⁵⁾.

Evropski inštitut za enakost spolov je ocenil, da bi lahko stroški nasilja nad ženskami v intimnem partnerstvu v Sloveniji dosegali 440 milijonov EUR na leto. Ta vsota je bila izračunana po metodologiji, uporabljeni v študiji inštituta EIGE iz leta 2014 ⁽⁶⁾, ki jo lahko države članice ponovijo, kakor je storila Estonija leta 2016 ⁽⁷⁾.

Kakšna so dejstva?

Podatki, ki so rezultat raziskave Agencije Evropske unije za temeljne pravice (FRA) iz leta 2014, so pokazali, da je v Sloveniji po 15. letu starosti:

- 22 % žensk kdaj izkusilo fizično in/ali spolno nasilje,
- 14 % žensk kdaj izkusilo zalezovanje,
- 44 % žensk izkusilo spolno nadlegovanje ⁽⁸⁾.

Po podatkih Eurostata za obdobje od leta 2010 do 2012 sta bili v Sloveniji dve osebi na 100 000 ljudi evidentirani kot žrtvi trgovine z ljudmi ⁽⁹⁾.

Kjer ni zaupanja v delo policije, se žrtve nasilja redkeje odločajo za prijavo.

Ali je v Sloveniji nasilje nad ženskami kaznivo dejanje?

Slovenija nima posebnega zakona o nasilju nad ženskami, ima pa Zakon o preprečevanju nasilja v družini, ki je bil sprejet leta 2008, spremenjen in dopolnjen pa leta 2016 ⁽¹⁰⁾.

V zakonu o preprečevanju nasilja v družini so opredeljene različne oblike nasilja v družini (fizično, spolno, psihično in ekonomsko nasilje ter zanemarjanje in zalezovanje) ter opisana vloga državnih in lokalnih organov, policije, državnega tožilstva in sodišč, socialnih delavcev, izobraževalnih, zdravstvenih in nevladnih organizacij pri uvedbi ukrepov za zaščito žrtev (vključno s sprejetjem ukrepov prepovedi približevanja).

Zakon vključuje otroke in mladostnike ter določa: „Otrok je žrtev nasilja tudi, če je prisoten pri izvajanju nasilja nad drugim družinskim članom ali živi v okolju, kjer se nasilje izvaja“ ⁽¹¹⁾. Zakon določa tudi sprejetje nacionalnega programa preprečevanja nasilja v družini in nasilja nad ženskami ter prepoveduje telesno kaznovanje otrok ⁽¹²⁾.

Nasilje nad ženskami v intimnem partnerstvu je vključeno v kazensko pravne določbe kazenskega zakonika ter vključuje nasilje v družini in kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost, kot sta spolni napad in posilstvo. S spremembami in dopolnitvami kazenskega zakonika iz leta 2015 sta bila kot kaznivo dejanje uvedena zalezovanje in prisilna sklenitev zakonske zveze ⁽¹³⁾. S to spremembo in dopolnitvijo je bila slovenska zakonodaja usklajena s standardi Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima.

S „kaznivim dejanjem trgovine z ljudmi“ sta bila v slovensko kazensko pravo kot kaznivo dejanje vključena trgovina z ljudmi za prostitucijo ali spolno izkoriščanje.

V Sloveniji je posilstvo v skladu z devetnajstim poglavjem kazenskega zakonika kaznivo dejanje, ki vključuje tudi posilstvo v zakonski zvezi, vendar mora biti žrtev v tem primeru pripravljena ovaditi storilca ⁽¹⁴⁾.

Slovenija nima posebnega zakona o prepovedi pohabljanja ženskih spolovil ⁽¹⁵⁾.

Kako se v Sloveniji odpravlja nasilje nad ženskami?

Nacionalni program preprečevanja nasilja v družini je bil strateški dokument, v katerem so bili za obdobje 2009–2014 določeni cilji in ključni ukrepi politike za preprečevanje in

Dobre prakse so lahko za zgled

Slovenija je dosegla zelo velik napredek pri zagotavljanju zavetišča žrtvam nasilja v družini in je zdaj ena od samo štirih držav v EU, v katerih je priporočeno najmanjše število zavetišč na število prebivalcev preseženo ⁽¹⁶⁾.

zmanjševanje nasilja v družini v Republiki Sloveniji. V njem je bilo poudarjeno dejstvo, da nasilje v družini izhaja iz neenakomerne porazdelitve moči med spoloma, upoštevane pa so bile tudi posebne potrebe žrtev, med katerimi prevladujejo ženske, in njihove osebne okoliščine. Nova resolucija, ki bo zajela tudi druge oblike nasilja nad ženskami, je v pripravi.

Slovenija je Konvencijo Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima (Istanbulsko konvencijo) podpisala 8. septembra 2011, ratificirala pa 5. februarja 2015⁽¹⁷⁾. Istanbulska konvencija je najbolj daljnosežna mednarodna pogodba o boju proti tej resni kršitvi človekovih pravic. Slovenska vlada je za vzpostavitev usklajenega pristopa in spremljanje izvajanja določb Istanbulske konvencije leta 2016 ustanovila medvladno delovno skupino, sestavljeno iz nosilcev odločanja in ustreznih nevladnih organizacij.

Trgovina z ljudmi zaradi spolne zlorabe in spolnega izkoriščanja se najpogosteje in najjasneje kaže kot trgovina z ženskami in otroki kot posebno ranljivima skupinama. Medvladna delovna skupina, sestavljena iz nosilcev odločanja in ustreznih nevladnih organizacij, vsaki dve leti pripravi osnutek akcijskega načrta, v katerem opredeli dejavnosti in ustrezne akterje, zlasti na področju preventivnih ukrepov ter mednarodnega in regionalnega sodelovanja⁽¹⁸⁾.

Kako so zaščitene ženske in dekleta?

Ženske v Sloveniji, ki so žrtev nasilja v družini ali spolnega nasilja, imajo dostop do nujnih omejevalnih ukrepov in začasnih odredb o prepovedi približevanja. Omejevalni ukrepi, ki jih izda policija, najprej trajajo 48 ur in jih je mogoče s sodno odločbo podaljšati za 15 ali 60 dni. Leta 2014 je bilo evidentiranih 1 046 takih ukrepov⁽¹⁹⁾.

Slovenija ima program za storilce kaznivih dejanj, ki ga izvaja nevladna organizacija „Društvo za nenasilno komunikacijo“ in je povezan z ustreznimi podpornimi storitvami za ženske⁽²⁰⁾.

Kakšna pomoč je na voljo v Sloveniji?

Ženske, ki so žrtve posilstva, spolnega napada in/ali nasilja v družini, imajo dostop do posebnih storitev za ženske⁽²¹⁾. Društvo SOS telefon zagotavlja psihosocialno pomoč ženskam in otrokom, ki so izkusili katero koli obliko nasilja⁽²²⁾.

Slovenija ima tudi posebne storitve za žrtve trgovine z ljudmi⁽²³⁾. Karitas in Društvo Ključ (center za boj proti trgovini z ljudmi) zagotavljata krizno namestitev s celovito podporo ter prehodno namestitev⁽²⁴⁾.

Slovenija ima za žrtve nasilja v družini na voljo 16 zavetišč z 274 posteljami⁽²⁵⁾.

Slovenija ima nacionalni telefon za pomoč v sili, ženske, ki so žrtve nasilja v družini, pa lahko dobijo pomoč tudi prek e-pošte (drustvo-sos@drustvo-sos.si) in na spletu (www.drustvo-sos.si)⁽²⁶⁾.

Telefon za klic v sili

Slovenija ima nacionalno telefonsko številko za pomoč ženskam in otrokom, ki so žrtev nasilja (080 1155); klici so brezplačni⁽²⁷⁾.

Pomoč po telefonu je na voljo od ponedeljka do petka, od 12. do 22. ure, ob koncu tedna in med prazniki pa od 18. do 22. ure⁽²⁸⁾.

Opombe

- (1) Svet Evrope (2011). *Konvencija Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima in njen obrazložiten memorandum*. Zbirka pogodb Sveta Evrope št. 10.
- (2) Agencija Evropske unije za temeljne pravice (2014). *Nasilje nad ženskami: vseevropska raziskava, glavni rezultati*, Urad za publikacije Evropske unije, Luxembourg.
- (3) Evropska komisija (2015). *Eurobarometer*. Na voljo na spletnem naslovu: <http://ec.europa.eu/COMMFrontOffice/PublicOpinion/index.cfm/Chart/getChart/themeKy/18/groupKy/88>.
- (4) Evropski inštitut za enakost spolov (2013). *Poročilo o indeksu enakosti spolov*, Urad za publikacije Evropske unije, Luxembourg. Na voljo na spletnem naslovu: <http://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/Gender-Equality-Index-Report.pdf>.
- (5) Prav tam. V EU je stopnja razkritega nasilja na splošno 33 %.
- (6) Evropski inštitut za enakost spolov (2014). *Ocena stroškov nasilja na podlagi spola v Evropski uniji*. Urad za publikacije Evropske unije, Luxembourg.
- (7) *Stroški nasilja v družini v Estoniji*. Na voljo na spletnem naslovu: https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Sotsiaal/Norra/vagivalla_hind.pdf.
- (8) Agencija Evropske unije za temeljne pravice (2014). *Nasilje nad ženskami: vseevropska raziskava, glavni rezultati*. Urad za publikacije Evropske unije, Luxembourg.
- (9) Eurostat (2015). *Trgovina z ljudmi*. Urad za publikacije Evropske unije: Luxembourg, str. 23. Na voljo na spletnem naslovu: https://ec.europa.eu/anti-trafficking/sites/antitrafficking/files/eurostat_report_on_trafficking_in_human_beings_-_2015_edition.pdf.
- (10) Uradni list št. 68/2016. Na voljo na spletnem naslovu: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO7373>
- (11) Člen 4(2); Projekt za zaščito in Center Suzanne Mubarak (2010). *Vzorčni zakon o nasilju nad ženskami: nasilje v družini*. Na voljo na spletnem naslovu: http://www.protectionproject.org/wp-content/uploads/2010/11/Model_Law_On-Violence-Against-Women_Domestic_Violence-FINAL.pdf.
- (12) Člen 11 Zakona o preprečevanju nasilja v družini, *Uradni list* št. 16/2008. Na voljo na spletnem naslovu: <https://www.uradni-list.si/1/content?id=84974>.
- (13) Kdor v Sloveniji mladoletno osebo prisili v sklenitev zakonske zveze, v skladu s členom 132.a Kazenskega zakonika stori kazni-ovo dejanje. Na voljo na spletnem naslovu: http://www.vlada.si/medijsko_sredisce/sporocila_za_javnost/sporocilo_za_javnost/article/37_redna_seja_vlade_rs_53241/?tx_ttnews%5BbackPid%5D=489&cHash=53d5dfe0ce5d2680f95e0a5e0c754e48.
- (14) Člen 170; Evropski ženski lobi (2013). *Barometer Evropskega ženskega lobija o posilstvu v EU, 2013*, str. 68. Na voljo na spletnem naslovu: http://eurogender.eige.europa.eu/sites/default/files/ewl_barometre_final_11092013%20%281%29.pdf.
- (15) Evropski inštitut za enakost spolov (2013). *Pohabljanje ženskih spolov v Evropski uniji in na Hrvaškem*, Urad za publikacije Evropske unije, Luxembourg. Na voljo na spletnem naslovu: <http://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/eige-report-fgm-in-the-eu-and-croatia.pdf>.
- (16) WAVE (2015). *WAVE Report on the Role of Specialist Women's Support Services in Europe (Poročilo o vlogi posebnih podpornih storitev za ženske v Evropi)*, str. 28. Na voljo na spletnem naslovu: <https://www.wave-network.org/resources/research-reports>.
- (17) Svet Evrope (2011). *Preglednica podpisov in ratifikacij Pogodbe 210*. Na voljo na spletnem naslovu: https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/210/signatures?p_auth=j0WpqY2l.
- (18) http://www.vlada.si teme_in_projekti/boj_proti_trgovini_z_ljudmi/boj_proti_trgovini_z_ljudmi/.
- (19) WAVE (2015). *WAVE Report on the Role of Specialist Women's Support Services in Europe (Poročilo o vlogi posebnih podpornih storitev za ženske v Evropi)*, str. 52. Na voljo na spletnem naslovu: <https://www.wave-network.org/resources/research-reports>.
- (20) Prav tam, str. 90.
- (21) Prav tam, str. 54.
- (22) <http://www.rcne.com/contact/countries/slovenia/>.
- (23) WAVE (2015). *WAVE Report on the Role of Specialist Women's Support Services in Europe (Poročilo o vlogi posebnih podpornih storitev za ženske v Evropi)*, str. 47. Na voljo na spletnem naslovu: <https://www.wave-network.org/resources/research-reports>.
- (24) Glej: <http://www.renate-europe.net/help-in-slovenia>.
- (25) Poročilo WAVE (2015). *WAVE Report on the Role of Specialist Women's Support Services in Europe (Poročilo o vlogi posebnih podpornih storitev za ženske v Evropi)*, str. 47. Na voljo na spletnem naslovu: <https://www.wave-network.org/resources/research-reports>.
- (26) Prav tam.
- (27) Evropski ženski lobi (2013). *Barometer Evropskega ženskega lobija o posilstvu v EU, 2013*, str. 67. Na voljo na spletnem naslovu: http://eurogender.eige.europa.eu/sites/default/files/ewl_barometre_final_11092013%20%281%29.pdf.
- (28) Glej: www.drustvo-sos.si.

Evropski inštitut za enakost spolov

Evropski inštitut za enakost spolov (EIGE) je središče znanja Evropske unije o enakosti med spoloma. EIGE pomaga odgovornim politikom in vsem pristojnim institucijam pri njihovih prizadevanjih, da bi postala enakost med ženskami in moškimi resničnost za vse Evropejce, tako da jim daje na voljo specifično strokovno znanje ter primerljive in zanesljive podatke o enakosti med spoloma v Evropi.

Evropski inštitut za enakost spolov
Gedimino pr. 16
LT-01103 Vilna
LITVA
Tel. +370 52157444
E-naslov: eige.sec@eige.europa.eu

Več informacij:

<http://eige.europa.eu>

<http://www.twitter.com/eurogender>

<http://www.facebook.com/eige.europa.eu>

<http://www.youtube.com/eurogender>

<http://eurogender.eige.europa.eu>

Urad za publikacije